

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:

Un an 150 Lei. — Șase luni 75 Lei. — Trei luni 40 Lei. — Pentru străinătate un an 250 Lei.
 Ziarul apare Marțea și Vinerea

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegraful Român”, Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză —
 Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor: un șir peti 3 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației ziarului „Telegraful Român”, Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

„Propaganda unită nu conținește”

Sânt oameni cari, când îi prinzi de scurt pentru faptele lor, întortochiază lucrurile, ori te insultă. Acelaș lucru mi se întâmplă acum mie cu doi — un avocat gr.-cat. și un preot de aceeași confesiune — dintre domnii, pe cari i-am luat la răspundere, în „Telegraful Român” nr. 10 din 9 Februar n., pentru mania lor de a lăți și organiza ici-colo legea papii dela Roma printre românii ortodocși din aceste părți.

Celce a răspuns mai întâi, în „Albina” dela București din 5 Martie a. c., este dl Dr. Valeriu Suciu, adv. în Radna. Cel de al doilea este preotul A'lexandru Frugina, prof. la liceul de stat din Arad. Sf. Sa a răspuns, tot în „Albina”, din 16 Martie. Așteptam un răspuns și dela ceilalți vizati de mine pentru asemenea procedări: alți doi preoți uniți și un asesor dela sedria orfanală din Arad. Dar aceștia n'au răspuns.

Nici nu au ce răspunde, căci faptele lor proprii și, mai ales, și unele hârtii oficioase, la cari m'am provocat, nu pot fi nefăcute.

Cele două răspunsuri, ce mi s'au dat, nu conțin o desvinovățire pe temeuri de dovezi. Locul dovezilor îl țin subterfugiile, la cari se recurge, și digresiunile însoțite de insinuări jignitoare: ut aliquid dixisse videatur — să creeze aparența desvinovățirii.

Dar, cu șoalda nu merge!

Eu citasem cazuri de participarea unor particulari și chiar funcționari de stat, de religie gr.-cat., amestecați în acțiunea de proselitism în aceste părți în folosul bisericii papale de rit român.

Iar acum, când ni se răspunde, dl adv. gr.-cat. Dr. Valer Suciu, vorbește de câte toate cari nu se țin de obiect. Ci-că s' supărat pe dsa «pentru că — zice — îndrăznesc să asist la liturghie catolică și să arăt preotului unit (ba profesorului Frugina, că trăește din slujba statului și nu din «parohie»!) lăcuința credincioșilor».

Dar, de cătră mine, du-te dle avocat gr.-cat. cu persoana și sufletul dtale, de ascultă liturghie la San Pietro ori la Mecca — și așa-i bună tovărășie azi între papa d-voastre și între turcii! Numai cât, vezi și de paragrafi dtale, și sub cuvântul libertății conștiinței dtale și pentru interese de ale «religiei» dtale, nu ne încurca credincioșii ortodocși.

În loc de aceasta, mai bine arată: cine și câți sântei uniți în Radna?

După statistica ungurească dela 1910 care pururea făcea să puieze uniții — măcar în statistică întocmai ca și în statisticele oficioase ale bisericii unite, dacă nu și în realitate — în Radna erau d'abea 17 uniți. Deci și aceștia, mai mult în «scrisoare», ca racii țiganului! Și tocmai cam de acest «neam» se țin uniții din Radna, înțeleg pe cei de «băstinaș». Și apoi, în afară de acești uniți băstinași spune-ne, dle avocat gr.-cat., câți sântei cei nou veniți, pe cari v'au adus acolo, la Radna, vânturile spre a vă câștiga pâinea de toate zilele pe calea onestă a unei profesii? Și dacă ați venit, nu cumva sântei și niște agenți confesionali pentru a încurca sufletele credincioșilor noștri? Căci aparența, aceasta este!

Ei, câți sântei, dle adv.? Și până să răspunzi, — transpunându-mă peste celelalte exerciții stilare ale d-voastre lipsite de legătură cu tema ce am pus-o, — te întreb, plecând dela cuvintele d-tale proprii:

«E o minciună inventată» de mine aceea că fratele dtale, ca director la Lipova a ținut să reglementeze Consistorul din Arad cu ordinațiunea Nr. 15899 «emisă la anul 1824 de cătră Consiliul locotenential pentru școalele secundare, fixând drepturile comisarilor episcopiești rom. cat.»? E o «minciună» a mea, atunci, când cuvintele citate mai sus sânt scoase din adresa Nr. 364/1921 a Direcțiunii școlii superioare de comerț din Lipova, purtând iscălitura: Vasile Suciu, director, frate al d-tale?

Nu mă ating de onorabilitatea dtale personală, — ci, poate, numai de ceea «catolică» determinată de lozinca: scopul sfintește mijloacele — și întreb, simplu de tot: «Pe care parte, dintre noi doi, stă minciuna?»

La o insinuare numai mă mai simt dator a-ți răspunde, printr'o întrebare: Pe cine vizezi, când mie îmi răspunzi, prin întrebarea asupra unui oarecare «avans» de 6000 lei dela o societate anonimă? Eu nu sânt membru în nici o societate economică ori industrială sau de altă natură materialistă, ca să pot lua pe mine întrebarea dtale. Prin urmare, întrebarea s'o deslegi dta, cu cine-ți place, și nu mai încurca, prin «fișcălășii» rău deplasate, o cauză dreaptă ca aceea, pentru care te-am chemat, și pe dta și pe tovarășii dtale, la răspundere înaintea opiniei publice românești, pentru răvna anti-românească pusă în slujba diferențierii sufletești a neamului nostru.

Și-acum, judece între noi cetitorul și acei indulgenți români ortodocși de pe valea Murășului, din ale cărora daraveri în-

curcate ai pretenția de a-ți asigura, dle avocat, existența!

Răspunsul preotului Alex. Frugina, prof. la liceul de stat din Arad, e construit din aceleași atitudini — iepurisme: li-aș zice eu — de a vâșcă atunci când îl strângi cu ușa lucrurilor sale proprii.

Dela început chiar, scrisul meu este caracterizat prin cuvinte de batjocură, drept dovadă: cât de solid își simte terenul sub picioare când răspunde. Bate câmpii, nu alta. Ci-că sfinția Ta, părinte Frugina! — ei, vezi: eu nu-ți pervertesc numele de familie, spre a te scoate cu un nume de ocară, cum faci sf. ta cu mine! — zici că numai te aperi «în contra atacurilor zilnice». Ei, bine: ian spune: Cine a căutat să-ți atragă credincioșii la ortodoxie, de a trebuit să te — aperi? Cine a căutat să-ți răpească, așa cum faci sf. ta cu ai noștri, nu numai în liceul statului care te are profesor, ci și în «parohie» pe care nu o ai, pentru că nu există la Radna?

Rămâi la obiect, părinte Frugina, așa cum se cade unui dascăl obiectiv, și nu sări în laturi dela obiectul discuției.

Ți-am spus că am dovezi dela oameni onorabili — nu dela «martori plătiți sau câștigați prin oareșicari favoruri», cum anticiپی a-ți scuza vinovăția proprie, într'un mod ignobil; — și dovezile, pe cari le păstrez pentru superiorii scolastici ai sf. tale, spun că sf. ta, ca profesor de liceu de stat, ai păcătuit împotriva catedrei ce o ai. De asta e vorba.

Naționalistule părinte Frugina, sf. ta ai pretenția de a mă apostrofa, că atunci «când cei mulți dintre puținii uniți luptau și sufereau pentru sfântul ideal al unirii tuturor românilor», eu am stat «tupilat la o parte, dubitând în ceeace are să se întâmple, sau poate» am «petrecut zile bune cu dușmanii seculari». Precizează și dovedește-mi vina aceasta!

De premisa aceasta aveai, sf. părinte trebuință pentru a mă scoate ca pe unul care am fost și sânt «neînduplecatul dușman al solidarității naționale și sociale române».

Dovedește, dragă și «naționalistule» părinte Frugina, așa în concret, cum e dator omului cinstit, și cum voiu dovedi eu, la vremea și la locul său, afirmațiunile mele despre sf. ta. Și mai presus de toate, spune măcar un singur nume al vr'unui străin care dușman fiind neamului meu, să fi avut sau să am cu el prietenie personală, sau politică, sau de tarabă, sau de oricare alt fel vinovat!

Mai vorbești de «gheșefturile» clerului nostru ortodox și de datoria lui de a predica. *Stă asta în legătură logică cu acuza publică ce ți-am adus-o?*

Sau de ce mi le spui tocmai mie, care nu sânt învăluit în absolut nici un gheșeft, și n'am nici ofiții secundare cu plată, care să mă substragă dela datoriile mele de ofițiu, și care — dacă tocmai vrei s'o știi — predic la an, gratuit, de vr'o 60 - 70 ori.

«Neprihănitule» părinte Frugina, care muncești «aducând jertfa cea mai scumpă a Eu-lui» sf. tale așa cum ai învățat «teologie cinstită» la catolici, dacă-mi grăești mie de «gheșefturi», de ce nu te uști întâi în oglinda trecutului propriu? Căci gurile rele — nu eu, Doamne ferește! — cam glăsuesc cumva...

Cronicarul dela Margini

Lucian Triteanu Episcop al Romanului

(=) Alegerea Părintelui *Lucian Triteanu* de episcop al vechii eparhii a Romanului din Moldova, în ziua de 29 Martie 1923, nu este altceva, decât bine meritata distincție a unui neobosit și cinstit muncitor al bisericii ortodoxe ardeleni.

Părintele Triteanu, ca membru al consistorului arhiepiscopiei noastre și al tuturor corporațiilor fruntașe bisericești din mitropolie, și ca înțelegător al nevoilor timpului, a dezvoltat într-o respectabilă serie de ani, și în împrejurări uneori extraordinare de critice, o lucrare vastă, de mare însemnătate, pe teren bisericesc și școlar.

În cursul acestei lucrări, nici odată n'a ținut să se afișeze, n'a râvnit să obție străluciri trecătoare.

Vechiul regat, care a chemat la scaunul de Mitropolit primat al țării întregite pe un bărbat al bisericii ardeleni, pe fostul episcop dela Caransebeș, acum prin alegerea Părintelui Lucian Triteanu de episcop la Roman, însărcinează din nou pe un slujitor al acestei biserici ortodoxe cu înalta demnitate de cap al unei eparhii de peste Carpați.

Această alegere, făcută în persoana unui bun și harnic preot, va trebui să contribuie tot mai mult la înlăturarea grănilor sufletești ce s'au ridicat, fără vina noastră, între fiii țării mărite.

Frumoasa episcopie a Romanului dobandește, prin chemarea Părintelui Lucian Triteanu, un păstor sufletesc dintre cei mai buni, cap lămurat, prevăzător, de fire energică și cu unica ambițiune de a-și înălța biserica și clerul, prin lumină cât mai vie și prin morală creștină, la treapta ce li se cuvine ca factori decisivi în mersul spre progres al țării.

Om care a avut bogată parte de amărăciunile vieții, — poate în măsură neasămănat mai covârșitoare decât alții, — Părintele Triteanu s'a bucurat și de prietenia unui mare cerc de credincioși, intelectuali și popor, care l-au apărut totdeauna, l-au iubit, l-au stimat pentru însușirile sale superioare, ca preot, ca organizator, ca inițiator de lucruri folositoare binelui comun, și ca iscusit scriitor și orator.

Aceste însușiri întrunite, formează garanție îndestulătoare că viitorul arhieru din Moldova are să realizeze o rodnică și binecuvântată activitate și în noul său teren de muncă.

Noi, dela acest organ de publicitate, unde Părintele Triteanu ni-a fost credincios colaborator și sfătuitor, îi urăm din inimă, ca Domnul Atotputernic să-i lumineze și mai departe cărările spre înflorirea și mărirea sfintei Sale biserici și spre fericirea patriei noastre iubite.

Mulți ani noului episcop al eparhiei Romanului, cu vechi amintiri, din locurile pline de glorie ale Moldovei!

Date biografice:

Părintele arhimandrit *Lucian (Lazar) Triteanu* s'a născut în comuna *Feldioara Săcuiașcă* (azi *Feldioara Războieni*) din jud. Turda Arșes, la 15 August 1872, din părinții Gheorghe și Ana. Clasele primare le-a făcut în școala conf. ev. luth. din Aiud, liceul inferior în Blaj, iar clasele liceului superior în liceul de stat din Sibiu. Dela examenul de maturitate a fost exclus de 2 ori fiind amestecat în mișcările naționaliste ale tinerimii de prin anii 1894—95. În urma unor intervenții i s'a dat concesiune din partea guvernului maghiar și a făcut examenul de maturitate la liceul nostru din Brașov, în Septembrie 1895. A intrat apoi imediat ca elev în secțiunea teologică a seminarului «Andreian», pe care l-a terminat cu succes distins, făcând deodată și examenele secțiunii pedagogice, în anul 1898. Ca licențiat în teologie a fost trimis cu bursă la facultatea filozofică din Budapesta pentru limbile: română, maghiară și germană. În Iunie 1901 a terminat cursul facultății filozofice și a fost imediat aplicat din partea Consistorului arhiepiscopiei ca ajutor de referent școlar lângă asesorul referent Dr. Daniil P. Barcianu. După moartea acestuia, întâmplată în primăvara anului 1903, păr. Triteanu a fost ales asesor și i s'a încredințat referada școalelor primare confesionale, pe care a ținut o până în ziua de azi, trecând naia școalelor confesionale române cu dibăcie prin valurile cele mai turbate ale șovinismului maghiar. În sinodul arhiepiscopiei din anul 1910 a fost ales asesor în senatul strâns bisericesc, în locul păr. Miron Cristea, care în Duminica Tomi din acel an a fost instalat în scaunul episcopesc din Caransebeș. Remonstrațiile și memoriile adresate guvernelor ungurești fac dovadă despre căldura și priceperea, cu care a știut apăra interesele școalei române între împrejurări extrem de grele. Din primăvara anului 1918 i s'a încredințat și referada Consistorului mitropolitan, în calitate de secretar provizor, funcțiune pe care a îndeplinit-o până în prezent. În sesiunea de primăvară a sfântului Sinod episcopesc din anul 1922 a fost ales arhieru titular cu destinația de i se încredința funcțiunea de vicar al mitropoliei din București. În Ianuar 1923 a fost tuns întru monah din partea P. S. Sale părintelui episcop *Ioan I. Papp* în sfânta mănăstire dela Hodoș Bodrog, primind numele *Lucian*, iar în sedința marelui colegiu electoral din 16/29 Martie a. c. a fost ales episcop al Romanului din Moldova. Duminică, în ziua primă de Paști, în cursul sfetei liturgice, a fost hirotonit întru arhimandrit din partea I. P. S. Sale părintelui arhieriscop și mitropolit Nicolae.

La alegerile dietale generale din 1922 a candidat cu programul partidului național-liberal și a fost ales în circumscripția Sebeșul săsesc. În cameră a vorbit de 2 ori, în chestiunea penzionarilor din Ardeal, și la Constituție, stăruind pentru principiul autonomiei bisericești și pentru a se conserva bisericii noastre caracterul de biserică dominantă în statul român.

Din partea M. Sale Regelui a fost decorat cu «*Răsplată Muncii pentru Biserica cl. I.*» și cu «*Coroana României în gradul de Comandor*».

Activitatea păr. Triteanu este caracterizată în revista *Crai Nou* (nr. 6—7 din 1922), între altele, prin următoarele cuvinte nimerite:

Referatele lui în ședințele consistoriilor, ale sinoadelor și congreselor naționale-bisericești, clare și desăvârșite, au fost totdeauna bine apărute. Adevărurile desprinse din încâlceala nimicurilor seducătoare, le știe expune clar și convingător, cu o logică, ce nu-ți îngăduie să te miști. Pe terenul științei istorice s'a afirmat ca bun cunoscător al trecutului nostru școlar și bisericesc. Stăpânește o intuiție limpede a situației reale, în care se găsește biserica

noastră ortodoxă. Scrisul său curat și curgător e stăpănit de un cald sentiment de însuflețire, și tradează în mulțimea articolelor, publicate aproape toate neisclăite, un pătrunzător spirit de observație. Distins orator. Poate cel mai bun între clericii noștri ardeleni. Vorba lui e susținută de căldura dragostii și a convingerii. Unde cade, cucerește, arde și vindecă. Vorbește întotdeauna în fraze alese și intuitive. — În timpul din urmă s'a remarcat și pe terenul politic. Aici e cel mai devotat luptător al unificării sufletești desăvârșite și roditoare de un strălucit viitor. Acestuia trebuie robite toate interesele de o clipită și ambițiile personale. Convingerea aceasta sinceră li dă puteri să lupte cu vit-jie pe toate cărările vieții noastre naționale, pentruca biruința intereselor de neam și țară să fie cât mai apropiată și mai deplină. Din acest motiv detestă orice politică de partid și metoda politicianismului abiect care sapă neamul și țara statului. În noul arhieru găsim chipul armonios al creștinului adevărat și al românului adevărat.

Alegerea chiriarhilor

(x) Marele colegiu electoral, format din membrii ortodocși ai corpurilor legiuitoare, și din membrii sfântului Sinod și ai consistoriului superior bisericesc, au săvârșit — cum am vestit — o lucrare de mare însemnătate în istoria bisericii și a neamului nostru, alegând în aceeași zi șase capi bisericești: trei în locurile vacante ale eparhiilor vechi, alți trei în eparhiile nou înființate.

Nu putem decât să ne bucurăm de faptul alegerii căpeteniilor noastre bisericești, chemate să promoveze cât mai intensiv interesele eparhiilor și să înalțe sufletele credincioșilor prin idei creștinești și naționale cu deosebire acum, în vremea pustiirilor morale ce așteaptă să fie stavilite.

După constatarea aceasta, să ne fie permis a privi alegerile chiriarhilor noștri și din altă latură.

Alegerile peste tot, va să zică și cele bisericești, numai atunci sânt alegeri adevărate și de preț, când se împărtășesc de toate binefacerile libertății. Aceasta se admite în principiu; — în practică, durere, nu se urmează totdeauna.

Dacă guvernul țării, — ori care ar fi el, — își pune candidații săi, așa numiți *candidați oficiali*, la scaunele de chiriarhi, libertatea alegerii a devenit prin aceasta așa zicând pe de-a întregul zădărnicită.

În felul cum este astăzi organizat, marele colegiu electoral, chiar dacă întâmplător va da conducători de greutate și destoinici bisericii noastre (regretăm că nu ni-a dat, de astădată, și pe păr. arhimandrit *Sriban*), totuși prin modalitatea alegerii este prea departe d'a corespunde spiritului ce trebuie să stăpânească într-o corporație de caracter bisericesc.

Soarta bisericii apucă drumul înfloririi totdeauna, când rămâne d'asupra luptelor politice militante, și dă îndărăt când slujitorii ei sânt robiți în folosul cutărui partid politic.

«Candatura oficială» arată invederat, că dreptul bisericii de-a și alege capii este stânjenit tocmai atunci, când hună oară biserica ortodoxă a Ardealului, după îndelungate sbuciumări, a obținut dreptul liberei alegeri a episcopilor săi.

Chiriarh ales este numai acela, care întrunește voința clerului și poporului, fără alt amestec; — alt fel, chiriarhul pe lângă toate «voturile» scoase din urnă, nu este ales, ci rămâne pur și simplu numit de-o autoritate civilă și, ca atare, necompetentă.

Existența mai departe, în forma actuală, a marelui colegiu electoral, — după a noastră părere — este, prin urmare, cu totul opusă intereselor superioare ale bisericii ortodoxe, — recunoaștem însă că modalitatea alegerii, săvârșite de marele colegiu, stă în deplină conformitate cu legile țării vechi.

Cu aceste observări aducem și noi dorințele noastre de bine noilor episcopi din scaunele eparhiilor Buzău, Galați, Roman, Bălți, Constanța și Ismail. Le urăm din toată inima muncă roditoare în ogorul Domnului, ca propovăduitori ai păcii și ai înfrățirii, urmărind cu toții aceeași frumoasă țintă: întărirea și propășirea sfintei noastre biserici și a patriei mărite și prin sacrificiile acestei biserici.

Invierea Domnului în Sibiu

Praznicul Invierii Domnului s'a serbat și în anul acesta cu deosebită solemnitate.

Atât la Inviere la ora 4 dimineața, cât și la sf. liturghie a pontificat I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae asistat de protosincelul Lucian Triteanu, protoiereii: Matei Voileanu, Dr. I. Stroia, Dr. G. Proca, Dr. A. Crăciunescu, Tr. Scorobet, Preoții: Marcu J. ntea, Mihail Stoiu, Virgil Nistor, Ioan Dăncilă, Valer Hurdu; diaconii Dumitru Antal și Valeriu Banda.

La Inviere o companie a Regimentului 90 Infanterie în frunte cu muzica militară a fost postată înaintea catedralei dând onorurile militare.

După încununarea catedralei, în fața intrării principale I. P. S. Sa a citit sf. Evanghelie, iar după aceea a cântat «Hristos a înviat», care a fost intonat apoi de 3 ori de corul mixt al catedralei dirijat de profesorul T. Popovici, postat pe balconul bisericii. A intonat după aceea muzica militară imnul triumfului zilei «Hristos a înviat!»

I. P. S. Sa urcă treptele catedralei urmat de cler și credincioși și, ajuns la ușa bisericii, cu voce înaltă rostește de 3 ori cuvintele: «*Ridicați boieri porțile voastre, și vă ridicați porțile cele veșnice, că va intra împăratul mării.*»

La aceste alocuțiuni au urmat întrebările din biserică: «*Cine este acesta împăratul mării?*» I. P. S. Sa: «*Domnul cel tare și puternic, Domnul cel tare în războaie, Acesta este împăratul mării.*» După ce întrebările și răspunsurile s'au repetat de trei ori, s'au deschis ușile, convoiul a intrat în biserică, intonându-se din partea clericilor melodioasa cântare: «*Invierea ta Hristoase.*»

S'a celebrat apoi frumoasa slujbă a Invierii, la finea căreia I. P. S. Sa în cuvinte sărbătorești a făcut apoteoza Invierii Domnului. A înviat Domnul, exclamă I. P. S. Sa, pentru noi deschizându-ne calea spre mântuire și fericire. Să ne deschidem deci baierile inimii noastre și să-L primim pe Domnul, căci celce petrece cu Domnul duce o viață ușoară și poartă un jug lin... S'au împărțit apoi mulțimii de credincioși sf. Paști.

Serviciul de dimineața s'a terminat la ora 7.

La ora 9¹/₂ I. P. S. Sa Mitropolitul a fost condus din partea preoțimii în catedrală cu pompa obișnuită.

I. P. S. Sa a celebrat sf. liturghie asistat de preoții amintiți mai sus, în decursul căreia a hirotosit întru arhimandrit pe părintele protosincel Lucian Triteanu.

La finea sf. liturghiei I. P. S. Sa Mitropolitul a ținut o frumoasă și instructivă cuvântare pe baza ideilor cuprinse în pastorală I. P. S. Sale trimisă tuturor parohiilor din arhidieceză și publicată în Nrul trecut al ziarului nostru.

Cuvântul arhieresc dela serviciul divin de dimineață, cât și cuvântarea dela sf. liturghie au fost ascultate cu deosebită atențiune din partea numărului credincioși, asupra cărora a făcut adâncă impresiune.

Atât la Inviere cât și la sf. liturghie au participat autoritățile militare și civile din localitate.

Se apropia ora 12, când I. P. S. Sa a fost condus la reședința Sa cu aceeași ceremonie cu care a fost adus.

A doua zi a celebrat în biserică catedrală sf. liturghie protoiereul Dr. Ioan Stroia asistat de Dr. A. Crăciunescu, P. Morușca și diaconul V. Banda.

La finea serviciului divin a rostit părintele Dr. Ioan Stroia o frumoasă predică.

Totuz rămâne șef al eparhiei Cenadului

Este vorba earăș de episcopul Gyula Glattfelder. Guvernul român l-a trimis peste graniță, căci n'a voit să-l încunune cu «aureola» de martir al iredentei maghiare, — deși Gyula püspök, în pastorală sa, adusesse grave insulte statului român îndemnând pe minoritarii din Bănat la rezistență pasivă, în convingerea sa firmă că «situația de azi este trecătoare» și că «reintegrarea vechiului regim unguresc nu poate fi de parte». Chestiunea episcopului numit, nu este, cu toate acestea, definitiv terminată. Eată ce vestește corespondentul din Arad al unui ziar bucureștean: Un distins cleric romano-catolic, sub-

altern al episcopului Glattfelder, mi-a dat următoarele lămuriri: Scaunul papal a instituit la Timișoara un administrator (pe Dr. Aug. Pacha), care în mod *exceptional* deține locul șefului eparhiei, iar orașul Seghedin, pe teritor unguresc, l-a decretat ca *noua reședință a eparhiei Cenad*: Timișoara și Cenadul formează, ca și până acum, o singură eparhie; în consecință, administratorul Pacha dela Timișoara guvernează partea diecezei Timișoara-Cenad, de pe teritoriul României, în numele stăoanului său Glattfelder, care *rămâne și mai departe* episcopul acestei dieceze. — Guvernul român, dacă se adevăresc aceste declarații, va trebui să procedeze de nou și neîntârziat, pentruca agenții lui Horthy — fie chiar și episcopi «catolici», — să binevoiască a și desfășura activitatea bisericească, atât de patriotică maghiară, acolo în Ungaria, și nu la noi în România.

Alte amănunte, despre vinovatul episcop Glattfelder Gyula, arată că intervenirea la Vatican a guvernului român n'a avut rezultatul dorit, decât atunci, când Roma papală a fost amenințată de acest guvern cu ruperea legăturilor diplomatice. Abia pe calea aceasta s'a obținut îndepărtarea din teritoriul român a episcopului, care din slujitor bisericesc a devenit agentul zelos (încă tot menajat de Unirea blăjană) al iredentei maghiare.

Nr. 2321/1923 Ep.

Circulară

cătră toate oficiile protopresbiterale și parohiale din arhidieceza ortodoxă română de Alba Iulia și Sibiu.

În urma scumpirii materialului și a brațelor de muncă, fabrica de mașini Schieb s. p. a. din Sibiu a fost nevoită să urce din nou prețurile clopotelor începând cu 1 Martie a. n.

Dela această dată începând, numita fabrică va calcula pentru clopotele noi următoarele prețuri:

1. Clopote de prima calitate per Kg. Lei 135.
2. Coroane și limba de fier per Kg. Lei 40.
3. Inscricția pentru fiecare literă Lei 3.
4. Lagăre speciale pentru clopote cu inserție de metal, modelul mic, pro päreche Lei 460.
5. Idem, modelul mare, pro päreche Lei 540.

Aceste prețuri se înțeleg loco fabrica din Sibiu sau Sighișoara fără obligo.

În urma situațiunii economice de astăzi, numita fabrică își rezervă dreptul de a pune în socoteală acele prețuri, cari sânt în vigoare la fabrică în ziua terminului de furnizare.

Clopotele vechi se vor prelua ca material și se vor plăti cu prețul zilei.

Sibiu, din ședința consistorului arhidiecezan ca senat epitropesc, ținută la 18 Martie 1923.

Consistorul arhidiecezan.

Știrile zilei

Distincții. I. P. S. Sa mitropolitul nostru Nicolae a împărțit binecuvântarea arhierescă cu îndreptățirea de a purta brău roșu părintelui Ioan Dăncilă, confesor militar al garnizoanei din Sibiu și colaborator al ziarului nostru, precum și diaconului bisericii catedrale Dumitru Antal.

Deputați la sinodul arhidiecezan. Pentru restul sesiunii actuale s'au ales de deputați sinodali următorii domni din cler: În cercul Sibiu Matei Voileanu, ases. consist., în cercul Brașov Dr. N. Stinghe, paroh în Brașov, în cercul Sighișoara Pompei Morușca, directorul oficiului statistic mitropolitan. Mireni: În cercul Blaj Anastasiu Boiu, prefectul jud. Sibiu, în cercul Mediaș Dr. Dionisie Roman, adv. în Mediaș.

Svonuri de revoluție! Ca titlu de curiositate, înregistrăm ce fel de svonuri au circulat zilele aceste în presa din Viena. Se știe că în apropierea Paștilor Suverana noastră și a vizitat copiii la Belgradul sârbesc. Știrea aceasta s'a reproduș la Viena în următoarea formă: Familia regală română, în urma izbucnirii revoluției în București, a fugit la Alba-Iulia... (la Bălgadul nostru).

Preoții din arhidieceza Bucovinei s'au întrunit într-o mare adunare Joi, în săptămâna luminată din 1923, la ora 10 a. m. în sala sinodală a palatului mitropolitan din Cernăuț, pentru a discuta asupra chestiunilor privitoare la interesele clerului bucovinean.

Ordinea de zi a adunării a fost următoarea: 1. La ora 9 Doxologia cu chemarea Duhului sfânt în biserică seminarială; 2. La ora 10 deschiderea adunării; 3. Congresul bisericesc și administrația fondului bisericesc; 4. Învățământul religios în școalele primare, secundare și similare; 5. Starea religios-morală și culturală a poporului ortodox din arhidieceză și edarea unui ziar bisericesc; 6. Starea materială a preoților (salariile și reforma agrară).

Din Rusia bolșevică. Despre executarea mitropolitului Benjamin, întâmplată acum câțiva timp, ziarul Pester Lloyd dă următoarele amănunte: Nu s'a găsit nici un soldat sau țărancă să voască să împuște pe bătrânul prelat; de aceea s'a dat poruncă păzitorilor închisorii să se ia mitropolitului Benjamin hainele preoțești și să-l îmbrace în haină de mușic. După aceasta i s'a dat drumul în câmpie, și s'a trimis pe urma lui un păzitor, care nu cunoștea pe mitropolitul «fugar». Păzitorul, cu ordin să împuște pe «mușicul» scăpat în câmpie, a executat sarcina infernală.

Legea chirilor, cu modificările introduse, n'a avut darul să mulțumească pe nimeni. Din declarația făcută de președintele consiliului de miniștri, se pare că guvernul va veni în cursul sesiunii viitoare cu un proiect de lege mai bun, care să fie desbătut în parlament.

Proiecte de legi. Imediat ce vacanța de sf. sărbători va înceta și corpurile legiuitoare vor începe să lucreze, se vor depune pe birourile parlamentului mai multe proiecte de legi, între care va fi și proiectul pentru unificarea bisericii ortodoxe și stabilirea regimului cultelor.

† Victor Roman. Duminecă în 1 April 1923 a încetat din viață în București directorul Centralei Obștiilor și Exploataților Agricole, Victor Roman. Născut în 1871, în comuna Râșinari, — ca fiu al lui Visarion Roman fostul director al Institutului de economii «Albina», — a terminat școala superioară de agricultură din București. Era căsătorit cu fiica răposatului avocat Ion Popa din Sibiu. În timpul războiului a pribegit prin Moldova și Rusia, unde a pierdut un nepot al său pe sublocotenentul Albini. Înapoiat în București, în 1918, pierde pe fratele său Cornel Roman, directorul stațiunii agronomice din București, apoi pe cumnatul său Septimiu Albini și pe un fiu în cl. VII liceală. Pe urma lui rămân nemângâiați soția sa Maria și doi copii Veturia și Visarion. Odihnească în pace.

Al doilea congres al preoților văduvi din toată țara este convocat pe zilele de 8 și 9 Mai n. 1923 la București. Comitetul central din capitală va publica la timp amănuntele pentru întrunire la acest nou congres.

Împotriva preoților. Bolșevicii Rusiei încep persecuțiile și împotriva clerului catolic apusean. Tribunalul revoluționar din Moscova a condamnat la moarte pe episcopul Cieplak dela Petrograd și Mgr. Budkievicz. Celui dintâi i s'a schimbat pedeapsa cu moarte, la zece ani muncă silnică, iar al doilea, Budkievicz, a fost împușcat. Prigonirile sovietelor împotriva bisericilor întăresc și mai mult sentimentele poporului pentru a stărui în păstarea credinței ortodoxe.

Se poate? Din zările capitalei aflăm, că într-o adresă a bisericii romano-catolice și greco-catolice, înregistrată la ministerul cultelor sub Nr. 1002, capii acestor biserici au cerut *înlăturarea limbii românești* din seminare și înlocuirea ei cu limba latină, pentru motivul că în școalele secundare se învață destulă românească...

Candela, revistă teologică și bisericească a reapărut, publicată de profesorii facultății teologice din Cernăuț: Dr. V. Tarnavski, Dr. V. Gheorghiu, D. Jeremijew, Dr. N. Cotlarciuc, Dr. V. Șesan, Dr. R. Căndea și Dr. N. Cotos. Nrul dublu 1—2 din 1923 cuprinde material bogat: articole, recenzii, comunicări ș. a. Revista apare lunar. Abonamentul o sută de lei pe an. Un număr 10 lei. — Recomandăm călduros revista aceasta spre citire și abonare nu numai cercurilor preoțești, ci și altor intelectuali doritori d'a se lumina în chestiuni ce ne privesc pe toți deopotrivă.

Teatru românesc în Sibiu. Compania dramatică, mult apreciată a valorosului artist *Mișu Fotino*, reprezintă în Teatrul sibian trei frumoase piese, și anume: Vineri în 13 l. c. *Diavolul*, în 3 acte; Sâmbătă în 14 l. c. *Doctorul*, Duminecă în 15 l. c. *O premieră interesantă*. Biletele la Librăria Foaia Poporului și la cassă. Inceputul reprezentațiilor seara la ora 8¹/₂ precis.

Nr. 1103 Plen.

(38) 2—2

Publicație de licitație

Consistorul diecezei ort. rom. din Cluj dă în întreprindere în cale de licitație publică lucrările de construire ale bisericii catedrale din Cluj și invită pe antreprenorii doritori a lua parte la această licitație ca până în ziua de 30 Aprilie 1923 ora 5 p. m., să prezinte la sediul consistorului diecezan din str. Iuliu Maniu 31: Ofertele lor închise și sigilate precum și o adeverință dela cassa diecezană, că au depus un vadiu de 200 000 lei numerar, ori hârtii de valoare, sau libele dela institute solide, care vadiu se va estrada celui încredințat numai după terminarea și colaudarea lucrărilor, iar celorlalți reflectanți imediat după hotărâre.

Planurile se pot vedea la consistoriu, asemenea caetul de sarcini speciale, proiectul de deviz în alb și tabloul prețurilor de bază tot în alb.

Antreprenorii au latitudinea de a face oferte și în alte condiții decât cele prevăzute în dosarul de licitație. Consistorul își rezervă dreptul, de a încredința cu executarea lucrărilor fără considerare la prețuri și condițiuni de ofertare pe acela, care va prezenta mai multă garanță de soliditate.

Cluj, din ședința plenară a consistorului diecezan, ținută la 7/20 Martie 1923.

Dr. Vasile Sava
secretar consistorial

Nicolae Ivan
episcop

Dentistul Munteanu

Sibiu, strada Regina Maria Nr. 7, Sibiu
(39) (edificiul „Banca Românească”) 2—4

Dinți și proteze în aur și cauciuc

Aviz!

«Insoțirea de credit» din Valendorf (județul Târnava-Mare) fiind sub lichidare, sânt rugați toți aceia, cari au vr'o pretenziune față de această cooperativă, să-și însinue această pretenziune în decurs de 30 zile — dela publicarea acestui aviz — comisiunei de lichidare, căci după expirarea acestui termen, nu va fi luată în considerare.

(36) 3—3

Valendorf, la 1 Martie 1923.

Comisiunea de lichidare

La Librăria arhidiecezană se află de vânzare

Istoria bisericăsească a rom. ardeleni

de

Dr. Ioan Lupaș,

profesor universitar și membru al Acad. române

„SCHIEB”, FABRICĂ DE MAȘINI S. P. A. SIBIU.

Convocare

Domnii acționari ai fabricii de mașini «SCHIEB» societate pe acții, Sibiu, sânt convocați la

Adunarea generală ordinară

pe Sâmbătă 28 Aprilie 1923 la orele 5 d. m. în localul de ședințe al societății SCHIEB, str. Sării 37.

ORDINEA DE ZI:

1. Deschiderea și constituirea adunării generale.
2. Raportul comitetului de cenzori. Bilanțul per 1922 și aprobarea lui.
3. Folosirea fondurilor de rezervă la amortizarea parțială a pierderii.
4. Reducerea capitalului social dela Lei 4.000.000 la Lei 2.000.000, ori alternativ decretarea lichidării și alegerea lichidatorilor, eventual schimbarea paragrafului 5 din statute.
5. Hotărâri asupra raportului consiliului de administrație referitor la ofertul concordatului forțat.
6. Darea absolutorului vechiului consiliu de administrație și cenzorilor.
7. Alegerea consiliului de administrație.
8. Alegerea comitetului de cenzori.
9. Fixarea jetoanelor de prezență.
10. Eventuale propuneri.

Consiliul de administrație.

Activa

Bilanț la 31 Decemvrie 1922

Pasiva

	Lei	b.
Cassa	5,118	06
Efecte	30,000	—
Mărfuri proprii	8,622,510	49
Mărfuri Krupp proprii	857,723	30
Mărf. Krupp proprii lomb.	484,294	33
Ulei și benzină	15,750	—
Mărfuri de cauciuc	48,562	50
Prăvălia în detail	648,418	40
Debitori fil. Tg.-Muraș	3,166,253	16
„ „ Cluj	1,350,006	06
„ „ Mediaș	376,950	34
„ „ Făgăraș	435,539	14
Alți debitori	3,885,128	81
Realități	3,117,742	79
Mașini și unelte	2,387,802	05
Mobile	483,664	58
Automobile și caroserii	350,118	43
Cont de ordine:		
Rimese primite	1,917,161	80
Mărfuri în comision	2,115,278	89
Pierdere	7,763,722	31
	38,061,745	44

	Lei	b.
Capital	4,000,000	—
Fond de rezervă	206,141	95
Fond de pensii	18,522	45
Fond de ajutor	31,376	78
Fond special de rezervă	20,000	—
Ipoteca	35,640	71
Trate	6,567,191	15
Creditori gen.	20,127,858	41
Creditori după avansuri	1,492,285	27
Fond de muncitori	4,954	02
Dări pentru casa ucenicilor	5,334	01
Impozite restante	800,000	—
Pretențiuni de despăgubire după procese	620,000	—
Polițe de asigurare restante	100,000	—
Cont de ordine:		
Rimese escomptate	1,917,161	80
Creditori după mărfuri în comision	2,115,278	89

Pierdere

Extras de Pierdere și Profit

Profit

	Lei	b.
Dobânde	3,149,483	38
Cheltuieli generale	2,275,762	91
Întreținere	279,518	11
Salarii	1,640,614	74
Întreținerea de automobil și caroserii	309,604	70
Mărfuri	1,015,517	15
Lemne Terzo	36,076	03
Amortizare modele	243,321	08
Pretențiuni dubioase	996,702	49
Pierdere 1921	2,676	38
	9,949,276	97

	Lei	b.
Fabricațiune	1,194,222	05
Ulei și benzină	52,970	54
Mărfuri de cauciuc	11,525	66
Prăvălia în detail	268,651	46
Profitul Filialelor	658,184	95
Pierdere	7,763,722	31

9.949,276-97

Pentru conformitate: E. Manchen m. p., contabil-șef.

DIRECȚIUNEA:

Ioan Schieb m. p., dir. gen.

T. R. Popescu m. p., secretar.

CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE:

Dominic Rațiu m. p., preș.
Dr. George Măcelar m. p.
Ing. Victor Blășean m. p.

Dr. Hermann Falk m. p.
Dr. Nicolae Comșa m. p.
Ieremia Morandini m. p.
Constantin A. Caragea m. p.

Virgil Bontescu m. p.
Ing. Leo Bohățiel m. p.
Leon Sculy Logothety m. p.

Subsemnații cenzori am examinat conturile prezente și le-am aflat în deplină regulă și consonanță cu registrele societății.

Sibiu, 21 Martie 1923.

Petru Simtion m. p.

Teodor Doboș m. p.

Vasile C. Osvadă m. p.